Ar pascha wisuschehliga augsta Keisara wehleschanu.

Maksa ar peesuhtischanu par pasti:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
bes Peelikuma: par gadu 2 " — "
Ar Peelikumu: par ½ gadu 1 " 40 "
bes Peelikuma: par ½ gadu 1 " — "
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — " 90 "
bes Peelikuma: par ¼ gadu — " 70 "

Maksa bes peesuhtischanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
bes Peelikuma: par gadu 1 " — "
Ar Peelikumu: par ½ gadu — " 90 "
bes Peelikuma: par ½ gadu — " 55 "
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — " 50 "
bes Peelikuma: par ¼ gadu — " 30 "

Mahjas Weesis.

Mahjas Weesis teek isdots sestdeenâm no plkst. 8 sahkot.

Maksa par sludinaschanu: par weenas slejas smalku rakstu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, maksa 8 kap.

Redakzija un ekspedizija Rigâ, Ernst Plates grahmatu- un bilschu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Petera basnizas.

38. gada-gahjums. — Mahjas Weesis isnahk weenreis pa nedeku.

№ 22. Sestdeen, 29. majâ. 1893.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war pastellet un **sludinajumus** nodot **Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ pee Petera basnizas.** Bes tam wehl **Peterburgas ahrpilsehtâ:** Puhzischu Gebert kga grahm. pahrd., Terbatas un Stabu eelu stuhri un Jagodkin kga pahrd., pee leelâ pumpja; **Jelgawas ahrpilsehtâ:** Altberg kga grahm. pahrd., Akmenu eelâ Nr. 11; **Ahgenskalnâ:** Lossberg kga pahrd., Tirgus eelâ un pee A. Reekstin kga, Slokas eelâ Nr. 41; **Ilgezeemâ:** Modin kses pahrdotawâ; us **Katrinas dambja:** K. Upit matrial-pretschu pahrd., Petersalas eelâ Nr. 3; **Sarkandaugawâ:** J. Jkman kga material-pretschu pahrd., Twaiku eelâ Nr. 70, J. Jkman kga material-pretschu pahrd., Twaiku eelâ Nr. 47, pee Waldschleschena bruhscha, Kaminzius kga dsehreenu pahrd., Tiltu eelâ Nr. 2 un K. Upit kga material-pretschu pahrd. Duntesmuischas eelâ Nr. 36; tad wehl zitâs pilsehtâs, kâ: **Zehsis:** W. Peterson kga pahrdotawâ; **Walkâ:** M. Rudolff un Paulin kgu grahm. pahrdotawâs; **Walmeerâ:** Trey un dehla kgu grahm. pahrd.; **Rujenê:** J. Alksne kga grahm. pahrd.; **Jelgawâ:** Besthorn kga grahm. pahrd., Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; **Bauskâ:** H. Allunan kga grahm. pahrd.; **Kuldigâ:** Besthorn kga grahm. pahrd.; **Talsôs:** H. Tow kga grahm. pahrd. un bibliotekâ un J. Hirschmann kga grahm. pahrd. Tad wehl „Mahjas Weesi" war apstellet pee saweem zeen. draudses mahzitajeem, skolotajeem un pagasta skrihwereem, kurus mihli luhdsu, tahdas apstelleschanas laipni peenemt.

Par lauku stahwokli Baltijas gubernâs maja mehnescha pirmajâ pusê 1893. g.

„Tirdsneezibas un ruhpneezibas laikraksts" pasneeds sekoschas sinas.

1) Is **Widsemes gubernas** peesuhtiti 88 sinojumi, to starpâ no Rigas aprinka — 9, no Walmeeras apr. — 11, no Zehsu apr. — 22, no Walkas apr. — 12, no Werowas apr. — 2, no Jurjewas apr. — 4, no Wilandes apr. — 13, no Pernawas apr. — 9 un no Arensburgas apr. — 6.

Rudsu lauku stahwoklis wispahrigi widejs; puslids labi, ja pat labi rudsu lauki bija atrodami tikai Rigas, Walmeeras, Zehsu un Walkas aprinkôs.

Kweeschu lauki gandrîs wisâs weetâs atradâs widejâ stahwokli. Seemas sehjas tapa daschâs weetâs bojatas zaur leetainu pawasaru un wiswairak zaur stipreem wehjeem un auksto pawasaru.

Wasaraja laukus sahka apsêt gandrîs wisâs weetâs tikai maja mehnescha pirmajâs deenâs.

Seemas sehjas tikai nedaudsâs weetâs tapuschas isartas, ihpaschi tur, kur rudeni wehlu tapis sehts.

2) Is **Kursemes gubernas** peesuhtiti 86 sinojumi, to starpâ no Ilukstes apr. — 5, no Jaunjelgawas apr. — 11, no Bauskas apr. — 11, no Dobeles apr. — 9, no Tukuma apr. — 15, no Aisputes apr. — 1, no Talsu apr. — 11, no Grobinas apr. — 11, no Kuldigas apr. — 6 un no Wentspils apr. — 6.

Rudsu un kweeschu lauku stahwoklis wispahr bija apmeerinoschs, pat ihsti labs.

Wasaraja laukus, wehlâ pawasara dehl, sahka apsêt tikai aprila mehnescha pehdejâs deenâs, jeb maja sahkumâ, kadêl ari scha mehnescha widû sehjas sahka tik ko usdigt, tâ ka par winu stahwokli wehl newar neko sinot.

Pehz kahdeem reteem sinojumeem seemas sehjas weetam bojatas zaur auksto pawasaru. Seemas sehjas neika nekur isartas.

3) Is **Igaunijas gubernas** tapa peesuhtiti 10 sinojumi, to starpâ no Weisensteinas apr. — 3 un Wesenbergas apr. — 7.

Pehz scheem mas eesuhtiteem sinojumeem **seemas rudsu stahwoklis** bija **apmeerinoschs** tikai tahdôs laukôs, kas bija apsehti ar 1892. g. raschas sehklu, lauku stahwoklis bija mehrens.

Kweeschu lauki, isnemot nedaudsas weetas, bija apmeerinoschi.

Wasaraja laukus pa leelakai dalai sahka apsêt tikai aprila pehdejâs deenâs, jeb maja sahkumâ, kadêl scha mehnescha widû tee sahka tik ko usdigt.

Muhsu lauku dseedaschanas beedribas.

Us laukeem pehdejâ laikâ itin nadsigi sahkuschi rihkotees ar dseedaschanas beedribu dibinaschanu; laikrakstôs beeschi ween lasami pasinojumi par jaundibinatàm dseedaschanas beedribam, pee kam aisween jaundibinatàm „gaismas un isglihtibas nesejàm" teek ussauktas augstas laimes un nowehleta sposcha nahkotne. Wiss buhtu labi un patihkami, ja tik schahs laimes wehleschanas peepilditos; bet par noskumschanu jasaka, ka no „sposchas" nahkotnes pa leelakai dalai naw ir ko domat; jau pehz kahdeem pahra gadeem turpat laikrakstôs lasams, ka tahda un tahda dseedaschanas beedriba beigusi sawu darboschanos jeb darbojas tik wahji, ka tahs labak nebuhtu, pee kam kà us beedribas beigschanàs eemesleem teek norahdits mass dseedataju skaits, nepeeteekoschi eenehmumi jeb kahdas eekschigas schkelschanàs. Behdigi! — tahda sposcha laimes nowehleschana sahkumâ un behdigais sinojums beigâs!

Te nu jajautà, kas ir pee lauku dseedaschanas beedribu leelakàs dalas isjukschanas wainigs, un kà jarihkojas, lai usturetu jaundibinatas beedribas pee dsihwibas? Us scheem jautajumeem raudsisim atbildet, apluhkodami muhsu lauku dseedaschanu beedribu ahrejo un eekschejo stahwokli un tos eemeslus, ais kureem schahdas beedribas daudsreis ilgi nepastàw.

Pirmais apstaklis, kas apdroschina dseedaschanas beedribu pastahweschanu un to plaukschanu, ir pehz eespehjas leelaks dseedaschanas beedribas lozeklu skaits, kam jo zeeschi kahrtâ peeweenojas paschu beedru atsihschana un eekschiga pahrleezinaschanàs, ka bes tahdas beedribas naw eespehjams istikt, bet ka ta ir scho laiku attihstibas prasijumu nepeezeeschamais auglis. Kad beedri un paschi dibinataji (pa leelakai dalai skolotaji), buhs stipri pahrleezinajuschees par dseedaschanas beedribas nepeezeeschamibu un ais schahdas pahrleezinaschanàs zentigi strahdàs un ruhpesees winas labâ, tad ta ari neisniks, bet ar laiku paliks kuplaka un plaschaka. Par noskumschanu jaatsist, ka schahdas pilnigas pahrleezinaschanàs truhkst pee muhsu dseedaschanas beedribu leelakàs dalas beedreem. Tee us usaizinajumu, eestahtees beedribâ par lozekleem, papreeksch schahdu usaizinajumu peenem ar labpatikschanu un ar sinkahribu, tais domâs, ka buhs kaut kas jauns ko peeredset un peedsihwot. Par to, kahdâ ihsti noluhkâ teek dibinata dseedaschanas beedriba, un ko ta prasa no saweem beedreem, wineem naw dauds behdas, peeteek ar to, ka tee sina, ka jaundibinatâ beedribâ ir jadseed. Tà nu isnàk, ka no eesahkuma beedribâ eestahjas deesgan prahws pulzinsch beedru, kuri wairak ais sinkahribas, nekà ais sawas atsihschanas tur eestahjuschees. Bet jau pehz gada, pehz pusotra, kad beedri eepasihstas ar beedribu, tahs prasijumeem, tà sazit, aprod ar to, apmeerina sawu sinkahribu, tee sahk to mas pa masam atmest, atwainodamees ar to, ka tur neka dauds laba ne-esot, tik welti aiseetot laiks, kuru waretu zitur leetderigaki isleetot, jeb ar to, ka par dauds gruhti nahkotees ispildit wisus beedribas prasijumus. Te nu, kur dseedaschanas beedribas darbibai tik bij jasahkas un jastiprinajas, tahs beedri sahk to pamest. Turklàt tahdâ kahrtâ naw eespehjams nekad pamatigi eemahzitees dseedat, kas dseedaschanas beedribas lozekleem ir wiswajadsigaks, jo dseedataji, pabijuschi laiku beedribâ, no tahs isstahjas un to weetâ nahk jauni (ja nu tik wehl nahk), kuri dara tapat, kas tà eet lihds beigam, eekam pate beedriba ari neteek — lihds beigam!

Bet kas buhtu darams pret scho kaunumu? Te nu dseedaschanas beedribu dibinatajeem nebuhtu jasteidsas ar schahdu beedribu dibinaschanu, bet pirms pamatigi jaapraugas un jaapklauschinas pee pagasta lozekleem, jaisteiz teem dseedaschanas beedribas usdewumi, jaisskaidro tahs prasijumi, tahs derigums un wajadsiba (ja tahda patees ir), pee tam jaissin par scho jautajumu zitu domas, un tik tad, kad redsams, ka nahkoschai dseedaschanas beedribai ir jau likts stiprs pamats pagasta lozeklu pahrleezinaschanâ un atsihschanâ par schahdas beedribas nepeezeeschamu wajadsibu, tik tad war stahtees pee tahs dibinaschanas ar to pahrleezinaschanos, ka beedribas nahkotne ir apdroschinata un ka ta plauks un kuplos. Turpretim, kad dibinataji atrod pagasta lozeklôs weenaldsibu jeb tik sinkahribu pret jaundibinajamo beedribu, tad labak likt wisas domas par beedribas dibinaschanu pee malas, un nogaidit us isdewigaku brihdi, kad beedribas wajadsiba tiks atsihta no pascheem pagasta lozekleem.

Otrais schkehrslis, ais kura lauku dseedaschanas beedribas ahtri isnikst jeb nespèj peenahzigi darbotees, ir tas, ka katrâ neleelâ pagastâ teek dibinata sawa dseedaschanas beedriba, tà ka diwôs, trijôs masôs pagastôs atrodas diwi, trihs dseedaschanas beedribas, kuras tik weena otrai maisa un nedod peenahzigi darbotees. Par peemehru, ja weena pagasta dseedaschanas beedriba kahdâ swehtdeenâ isrihko konzertu, tad tanî paschâ swehtdeenâ isrihko konzertu ari otrà pagasta beedriba, kaut gan schee pagasti neatrodas weens no otra tahlaku par 5—6 werstim. Tahdâ kahrtâ apmekletaju skaits newajadsigi sadalas diwâs dalâs, no ka tik paschàm beedribam zelas nelabums. Un ja nu wehl — kas nenoteek wis tik reti — schahdas tuwas dseedaschanas beedribas sahk sawâ starpâ kildotees un weena otrai skaust, tad to nepastahweschana naw nekahda apbrihnojama leeta, tur, gribot negribot, weenai jeb otrai, waj ari abàm diwàm janikst. Te nu buhtu loti wehlejams schahdôs atgadijumôs, kur wairak pagasti atrodas weens otram leelâ tuwumâ, teem saweenotees kopâ un par wiseem dibinat weenu paschu dseedaschanas beedribu, kurai tad nebùs nekahdu tuwu konkurentu, un ta warès bes apgruhtinaschanas un netrauzeti darbotees.

Treschais eemesls, kadêl dseedaschanas beedribu darbiba ne-eet us preekschu ais dseedataju truhkuma, ir tas, ka beedri beedribâ neatrod sew patihkamas un pee tahs saistoschas nodarbibas un dotu beedreem eespehju beedribâ nodarbotees netik ween ar dseedaschanu, bet ari ar kaut ko zitu derigu un patihkamu. Kà sinams, tad lauku dseedaschanas beedribu beedri (dseedataji jeb klusee beedri) sanàk us kopmehginajumeem dseedaschanâ wiswairak pa swehtdeenam, jo tad teem ir laiks un wala, turpretim darbdeenâs reti ween atleek kahds brihdis, ko isleetot par labu beedribai. Daudseem beedreem turklàt nahkas eet lihds beedribai deesgan garu zela gabalu, eekam to sasneeds. Saprotama leeta, ka scho dseedataju gruhtumi jaatlidsina, teem patihkami un leetderigi pakawejot laiku, tà ka tee swehtdeenu waretu pawadit patihkamâ kahrtâ. Atnahkuschi beedribâ, dseedataji stahjas tuhdal pee dseedaschanas; nodseedajuscheem sinamas dseesmas, teem neatleek zita neka ko darit,

Daschadi raksti.

Wehstules no Leelwahrdes.

Vetras Andreja.

II.

Apskatijuschi tahs atleekas, kuras mums dod leezibu, kaut ari deesgan nepeeteekoschu, par wiswezakeem laikeem, greesisimees atpakal pee Leelwahrdes pils un paklausisimees, ko wehsture mums par winu stahsta.

Leelwahrdes pili usbuhwejis biskaps Alberts 1200. gadâ un tuhlit pehz winas uszelschanas to atdewis pirmajam Rigas biskapu apakschneekam Danielam Bannerow us nomu. Daniela Bannerowa pahrwaldibâ nodotee Leelwahrdes Lihbi, sabeedrojuschees ar saweem kaimineem Aiskraukles Lihbjeem, daudskàrt sazehluschees pret saweem apspeedejeem, lai nokratitu wineem uslikto nodoklu slogu, bet katru reisi Bannerows pratis winus isweizigi apspeest, pehz kam laizigo nodoklu nasta tapuse arweenu smagaka. 1212. gadâ Lihbi sabeedrojuschees ar Latgaleem, lai galigi laustu swescho eenahzeju waru; schajâ zihnâ tad nu Daniels Bannerows saguhstijis wisus Lihbju wezakos un lizis nodedsinat winu wehl atlikuscho pili. Wezakee laudis sin nostahstit, ka tas wiss nebuhtot nemas tà isdewees, ja saweenotee Lihbji un Latgali nebuhtu apmetuschees kahdâ mescha bogâ atdusetees, kur tad tos paschtauteeschu nodeweja waditais eenaidneeku kara spehks nejauschi pahrsteidsis.

Pehz Daniela Bannerowa nahwes Leelwahrdes pils nahkuse Rigas biskapu ihpaschumâ. 1577. gadâ Leelwahrde padewusès Holsteinas herzogam Magnusam, bet jau tai paschâ gadâ winu Kreewu Zars Jahnis Wasiljewitschs Breesmigais eenehmis. Pils aisstahwji tapuschi sawangoti.

Pretim wezeem pils drupeem, otrâ pusê Rumbinas grawai, atrodas prahws, tagad ar lasdeem apaudsis kalninsch, kuru laudis saukà par „apalo kalninu". Par scho kalnu teek tà stahstits: Lihds schai weetai eenaidneeki, nakts laikâ, peelihduschi Leelwahrdes pilij un tad usbehruschi mineto kalninu, semes ar sahbaku stulmeem un kiwereem nesdami, us kura tad usstahdijuschi sawus leelgabalus, lai sekmigaki waretu apschaudit deesgan stipro pili. Rihtâ, kad pils pahrwaldneeks peenahzis pee atwehrta loga un brihnodamees nejauschi raduschos kalninu eeraudsijis, tad eenaidneeki, no kalnina mehrkedami, to wina pascha pili noschahwuschi.

Kad staigà pa zelineem, kas atrodas us pilskalna, un abàm kahjam reisâ us augschu palezas, tad no kalna dsirdama dobja dimdeschana, kas leezina, ka kalna apakschâ atrodas tukschas telpas. Schis atradums tad nu ari laikam daschus mantas kahrigus amatneekus wedis us domam, ka kalnâ apakschâ atrodotees paslehptas mantas, warbùt weseli pagrabi pilni ar seltu un sudrabu. Tizedami schahdàm eedomam tee ari jau preeksch dascheem gadeem israkuschees un isurbuschees pa pilskalnu, bet, sinams, welti. Apslehptàs mantas, brunineeku mantas kambari, dsili nogrimuschi apakschsemê un naw useetami muhsu deenu mamona wehrgeem.

Nogrimuschas sirmâ senatnê ari tautas baltàs un nebaltàs deenas, brihwibas un wehrdsibas laiki, ar saweem preekeem un zeeschanam, waimanam un lahsteem, tikai wehsture stahsta mums tautas likteni un teiksmainôs stahstôs sentschu smaidi un asaras stahjas dsihwi, jo dsihwi muhsu gara azu preekschâ.

Scho apzerot, nahk prahtâ Auseklа dseesmas wahrdi:

„Dahrgà senatne, kur esi?
Jaukais sentschu pagahjums?
Dsejas deewus schurpu nesi!
Steidsees, steidsees schurp pee mums!" — —

Ir swehtdeena. No schahda apzerejuma muhs modina mihligas, wilinajoschas swehtrihta swana skanas, kas tik mihligi, tik saldi aizinadamas pluhst pahr krahschnajeem laukeem no muhsu deewnama. Steigsimees turpu, tur smelsimees atspirdsinaschanu, jaunu dsihwibu un spehku, tur nostiprinasees muhsu zeribas un ar jaunu sparu tad dosimees dsihwes zihninôs!

Mehs nonahkam wehl paagri un atrodam basnizu wehl patukschu, tamdêl mums isdewigs brihdis, apskatit schahs swehtnizas krahschno eekschpusi. Domâs ta muhs nowed senâ pagatnê, jo te altara korî, pa labo roku pee seenas, mehs redsam brunineeku Wolfenschildu zilts sihmes un pascha wezakà Wolfenschilda bildi, kuram Leelwahrdi dahwinajis Sweedru karalis Kahrlis IX. Schis pats Wolfenschilds, no Sweedru karala usmudinats, dibinajis ari draudses skolu un mahzitaja muischu, kureem noluhkeem winsch ari dahwinajis pastahwigus kapitalus; bes tam winsch ari basnizai dahwinajis sudraba altara rihkus un wina dehls 1747. gadâ uszehlis tagadejo muhra basnizu.

Altara kora greesti ir welweti un loti jauki isglesnoti ar ainam is Kristus zeeschanas stahsteem, pats altars un kanzele ir ispuschkoti ar wairak krahschneem tehleem un ar bibeles wahrdeem — Wahzu walodâ, seltitos burtôs apraksititi. Israela leelais patriots Mosus, ar bauslibas galdineem padusê, tura kanzeli sew us galwas. Bes daschadàm peeminas sihmem is brunineeku un wehlakeem laikeem, mehs ari wehl redsam pee basnizas seenas uskahrtu sudraba medalu ar bleka tahpeliti, us kuras lasams schahds usraksts:

„Duclaw Jurris, Seschus brahlus israhwis
No Daugawas isglahbis, Daugawâ winnus isschkihris.
Muhsu mihlais Keisers."

Par Duklawu Juri un wina waronigo darbu, kura peeminai dahwinata schi sudraba medala, wezakee laudis stahsta schahdejadi: Winôs laikôs, kad wehl nebijis ne jausmas no Rigas-Dwinskas dselszela, tad pawasarâ, kad Daugawa uspluhduse, pa winu tikuschas laistas loti dauds struhgu ar ausam un zitu labibu. Daugawas uhdeneem krihtot, struhdsineekeem schejeenes Kegums (straume lejaspus Leelwahrdes), palizis loti bihstams, tur daudsreis struhgas isjauktas un winu waditajeem bijuschas japeedsihwo dsihwibas breesmas. Tà tas notizis ari kahdâ jaukâ pawasaras deenâ ar diwàm struhgam, kuras wadijuschi seschi brahli. Breesmigam notikumam par leezineekeem Daugawas malâ sapulzejuschees wairak kauschu, bet wisi tee kahrojuschi wairak glahbt mantas, nekà nelaimigos slihkonus. Tad muhsu duhschigais Juris, wairak reises dodamees aukstôs wilnôs, nebehdadams pats par sawu dsihwibu, zihnidamees ar putojoscho krahzi, beidsot laimigi isglahbis wisus seschus slihkonus.

Schis notikums leezina, ka ari winôs tumschôs laikôs dascha weenkahrscha darbineeka kruhtis mahjojuse jauka waroniga dwehsele, kura bijuse gatawa, usupuretees sawu lidszilweku labâ. Duklawu dsimta dsihwojuse Rembatas pagastâ, bet tagad wina galigi ismiruse.

Apskatijuschi basnizas eekschpusi un noklausijuschees jauko, aisgrahbjoscho no muhsu Krona tehwa teikto sprediki, dosimees laukâ un apskatisim ahrpusi, jo schurpu steidsotees, mehs to aismirsam isdarit; bet te muhs sagaida wesela rinda nabagu, kas skani pahtarodami, steepj mums preti sawas zepures, lai tur ais lihdszeetibas eemestum kahdu artawu. Zik sinu, tad nabagu apgahdaschana schejeenes nowadôs deesgan laba, tadêl nesaprotu, kadêl wehl wineem atlaut apgruhtinat basnizenus?

kà waj nu raudſit atkal ſahkt dſeedat (kas tak beigu beigâs apnik) jeb dotees mahjâs, waj uſ krodſinu, kas ari pa leelakai dalai noteek pehdejai weetai par labu.

Te nu dſeedaſchanas beedribu uſdewums buhtu, gahdat par laikrakſteem un grahmatam (kur pee dſeedaſchanas beedribas ir biblioteka, tur ta ari jaiſleeto), kas dſeedaſchanas ſtarpbrihſchôs un pa zitu atlikuſcho laiku aiſnemtu dſeedataju (ihpaſchi kluſo beedru, jo teem naw janem daliba pee dſeedaſchanas) laiku un dotu winu garam un ſirdei patihkamu nodarboſchanos. Laſidami laikrakſtus, pahrſpreeſdami ſawâ ſtarpâ notikuſchos atgadijumus un iſteikdami weens otram par teem ſawas domas, tee, paſcheem nemanot, palaiſtu derigi un patihkami laiku un, kad otrâ reiſè buhs janàk uſ beedribu, tad tee labpràt doſees uſ to, ſinadami, ka tani war kaut ko labu dabut tiklab ſirdei, kà ari prahtam. Turklàt tahdâ kahrtâ dſeedaſchanas beedribas attihſtitu ſawu lozeklu ſtarpâ ſaweeſigo dſihwi, kas ir uſſkatams par weenu no ſchahdu beedribu noluhkeem. Tà maſ pa maſam dſeedaſchanas beedriba paliks par beedreem tihkamu ſaeeſchanas weetu, attihſtidama winôs kopſch ar dſeedaſchanas garu ari ſaweeſigu dſihwi un garu, kà ir prahta darboſchanos. Beedri tad wis neraudſis atſtàt beedribas un meklet zitas laika pakaweſchanas weetas jeb paſtahwigi nenoſeboſees noteiktâs ſadſeedaſchanas deenâs, turpretim ar labpatikſchanu luhkos ſaſneegt beedribas telpas.

Tà tad pee dſeedaſchanas beedribu dibinaſchanas un to tahlakas wadiſchanas buhtu wehrâ leekami un eewehrojami ſchahdi noteikumi, kuri apdroſchinatu mineto beedribu paſtahweſchanu un ſtiprinaſchanos: paſchu beedribu lozeklu ſtipra pahrleezinaſchanàs par beedribas nepeezeeſchamu wajadſibu un tahs leelo ſwaru kà tautas iſglihtotajas gara un prahta ſinâ; pehz eeſpehjas kopiga ſaweenoſchanàs, bet newis ſaſchkelſchanàs maſâs dalâs, kas leetu tik ſareſchgij un nekauj tai atraiſitees, kam lai peeweenojas meeriga ſatikſme daſchadu beedribu ſtarpâ, bet newis paſcheem kaitiga un weltiga kildoſchanàs; beidſot jaruhpejas, ka dſeedataji buhtu apgahdati ar laikrakſteem un ziteem derigeem laika pakawejumeem, kà ari paweizina ſaweeſigas dſihwes attihſtibu dſeedataju ſtarpâ. Ja ſchos galwenakos praſijumus, no kureem iſtek daudſ zitu ſihkaku, blakus praſijumu, pehz eeſpehjas raudſis pildit (kas, japeemin, ir koti gruhta leeta), tad war zeret, ka dſeedaſchanas beedribas paſtahwès un uſplauks. M. J.

No eekſchſemes.

a) Waldibas leetas.

Ruſtuſchu pagaſts, kà „W. G. A." ſino, peeweenots pee Wilkenes pagaſta un tadèl eeſkatams par atzeltu.

Duhjes pagaſts, kà „W. G. A." ſino, peeweenots pee Leepupes (Suſikas) pagaſta un tadèl eeſkatams par atzeltu.

Mahlu pagaſta teeſas eezirknis, pehz Zehſu-Walkas meerteeſneſchu ſapulzes nolehmuma, kà „W. G. A." ſino, no 6. aprila ſch. g. pahrdehwets par Sinoles pagaſta teeſas eezirkni.

Par Jelgawas apgabala teeſas lozekli eezelts Jeremejews, wirsſekretara jaunakais paligs pee Waldoſchà Senata ziwilàs nodalas.

1893. g. dodamu rekruſchu ſkaitam, kà kahds Keiſariſks ukaſs to noſaka, jabùt pawiſam 264,400 wihru leelam.

„Likuma krahjumâ" no 21. maja atrodas noſazijumi, kahdi lidſekli buhtu jaleeto, lai aiſkawetu ſehrgu eeweſchanu pahr walſts juhras robeſcham.

Jauns likums par krahpſchanam zaur pretlikumigeem nolihgumeem. Pehdejâ laikâ arween wairojoſchâs krahpſchanas zaur pretlikumigeem nolihgumeem, par peem. krahſota papira pahrdoſchana, wiltotu kreditbileſchu weetâ, jeb miſina ſkaidas ſelta ſmilſchu weetâ un t. t., ir pamudinajuſchas waldibu, iſdot likumu, lai iſnihdetu ſcho launumu. Muhſu Rigas tà ſauktam „ſelta klubam" ir zaur to reiſ gals darits. Zaur 23. aprili Wisaugſtaki apſtiprinatu walſtspadomes nolehmumu, top ſchahdas krahpſchanas atſihtas par noſeedſigàm un ſoditas. Sewiſchks jauns pants ſoda likumâ 1670^{1}, ſoda pahrdoſchanu no leetam ſem ta apſtahkla, ka winu leetoſchana aiſleegta kriminal-likumâ, jeb kuras eemantotas noſeedſigâ zelâ, ar 2 lihdſ 4 mehneſcheem zeetuma, kad par to nolihgta makſa top iſmakſata wiſa jeb pa dalai. Pee tam ir peeminets eemeſlis, ka no wainigeem, pamatojotees uſ noſeedſigo lihgumu, dabuta nauda jeb zita manta, top atnemta. Bet kad iſrahdas, ka wainigais mineto nodarboſchanos dſen kà pelnas awotu, tas nododams zeetuma ſodam no 8 mehneſcheem lihdſ weenam gadam un 4 mehneſcheem. „Now. Wr." pahrrunadama ſcho ſoda lidſekli peeſihme ſtarp zitu, ka lihdſ ſchim perſonas, kuras nodarbojàs ar tamlidſigu krahpſchanu, daſchreiſ polizijai uſrahdija pat norakſtus no ſenata ſpreedumeem par to, ka tamlidſigi lihgumi naw ſodami. Wini neſa ſchahdas kopijas pee ſewim, lai iſwairitos wajaſchanai no teeſas puſes.

Penſijas buhſchana. „Now. Wr." dſirdejuſe, ka finanzminiſtrijai eſot nodots pahrbaudiſchanai projekts par kahdas beedribas nokahrtoſchanos preekſch ſawſtarpigas penſioneru pabalſtiſchanas, t. i. no perſonam, kuras dabu penſiju. Schimbrihſcham atrodas daudſ no ſchihm perſonam auglotaju rokâs, kuri nem penſijas grahmatinas kihlâ un ar tahm dſen ſewiſchku laupiſchanas weikalu.

Deeneſtneeku jautajums. „Now. Wr." iſdſirdejuſe, ka eekſchleetu miniſtrijâ patlaban eſot ſakrahti materiali par jautajumu, kà janokahrto ſawſtarpigais ſakars ſtarp kungeem un deeneſtneekeem un uſſahkta wina iſſtrahdaſchana. Pee tam iſſkaidroſchot ari jautajumu, ka pilſehtu komunalàm waldem buhtu teeſiba iſdot obligatoriſkus noſazijumus par deeneſtneekeem.

b) Original-ſinojumi.

No Tihnuſcheem. Laiks pehdejâs deenâs paſtàw ſtipri ſilts, tà ka auglu koki jau ſahk ſeedet. — Tihnuſchu dſeed. beedriba iſrihkoja otrajôs waſaras ſwehtkôs Tihnuſchu muiſchas parkâ ſalumu balli. Jaukâ laika dehl weeſi bij eeraduſchees peeteekoſchâ ſkaitâ. — Mehs, Tihnuſchneeki, ſchogad abonejam kahdus 9 daſchadus Latweeſchu laikrakſtus. No kahdeem 30 ſchejeenes ſaimneekeem laikrakſtus abonè tikai 2! Z.

No Mahlpils. Mahlpils Labdaribas beedriba iſrihkoja otrôs waſaras ſwehtkôs jautajumu iſſkaidroſchanas wakaru ar tehju un deju pehz tam. Waj gan beedribai ko labaku paſneegt nebij eeſpehjams? Jj.

No Nitaures. Nitaures Labdaribas beedriba iſrihkoja ſwehtdeen, 2. majâ, jautajumu iſſkaidroſchanas wakaru. Starp zitu nahza preekſchâ ari draudſes ſkolotaja Salzmana kga preekſchlaſijums „par biſchu garigo dſihwi". Wakars bij deeſgan labi apmeklets. Ee-eja, kà jau aiſween, bij ari ſcho wakar brihwa. — Waſaras ſwehtku otrâ deenâ ta pate beedriba iſrihkoja teatri, kurâ iſrahdija J. Dubura lugu „Ehrglis un Schperbers". Kautſchu gan beedriba teatra iſrahdi iſſludinaja plaſchi jo plaſchi un ſihki jo ſihki gan laikrakſtôs, gan programas iſleekot daſchadâs ſapulzes weetâs, gan tahs teatra zeenijamàm perſonam dſihwes weetâs peeſuhtot, tomèr publikas bij eeradees wiſai maſ. Ar eenehmumeem ſpehjams gruhti iſdewumus ſegt. Amekletaja publika par lugu iſteizàs ne wiſai atſinigi. Gandriſ wiſi teizàs atrodot tani nepeedodamas kluhdas. Akteeri ſpehleja labi, ihſti no Martas, Janeka un Schperbera tas ſakams, neſkatotees uſ wiſu to, ka luga, ſamehrâ, wiſai gruhti eeſtudejama, praſidama koti daudſ laika un puhlinu. Scha gada jauna gada deenâ, kad ſche iſrahdija Ad. Allunana „Wiſi mani radi raud", publikas bij daudſ, daudſ wairak, pee kam ta par lugu newareja ween beigt nopreezatees. K.

No Aulukalna. Godatà redakzija! Drihſ pehz tam, kad „Deenas Lapâ" (79. num.) gadijàs kahds „Breeſchu Auguſta" ſinojums iſ Aulukalna, tahds pats ſinojums, tik ween druſku plaſchaks par pirmmineto, parahdijàs no kahda „A. Jupitera" kunga „Mahjas Weeſi" (16. numurâ ſch. g.). Kà pirmais, tà ari otrais ſinotajs (warbùt weena un ta pate perſona) naw turejees wiſai daudſ pee pateeſibas, tapèz lai ir man atlauts, aiſrahdit uſ nepareiſibam, ihſti pehdejà ſinotaja. Wiſpirms zeen. ſinotajs atkahrto wiſu to, kas ſawâ laikâ ſtahwejis jau gandriſ wiſôs Latweeſchu laikrakſtôs, tad winſch pahreet uſ ruhpneezibas apſkatiſchanu Aulukalna pagaſtâ un iſſakas, ka pehdejâ laikâ Aulukalneeſchi peegreeſuſchi tai „leelu wehribu", uſſkaitidams pee tam kaleju un zitas darbneezibas. Es newaru ſinotajam ſchai ſinâ peekriſt. Zik man ſinams, pehdejâ laikâ naw mums peenahzis klaht it neweens kalejs, nedſ zits kahds ruhpneeks (iſnemot kurpneekus, kuru gan ihſti bagatigi); tik ween 1 kalejs wairs ſawâ arodâ nenodarbojas: winſch nodewees ſemkopibai, kadèl tad A. pagaſtâ atleekas tik weens tahds.*) (Kur paleek wairaki!?) Kas atteezas uſ ſemes apſtrahdaſchanu, purwu noſuſinaſchanu un ziteem lidſigeem ſoleem ſemkopibâ, tad Aulukalneeſchi ſchai ſinâ neſtàw nebùt kaiminu pagaſteem preekſchâ. Par Aulukalneeſchu eewehrojameem, uſ preekſchu ſperteem ſoleem iſglihtibas ſinâ runajot, man jaſaka, ka ſchahdu „ſpertu" ſolu nekur nemanam. Waj gan ſchos ſolus meklèſim eekſch tam, ka pag. ſkolotaju, neſkatotees uſ wina ne wiſai leelo algu, tik ko nepeeſpeeda, lai tas weens pats ſew paligu algotu? Jeb waj tos domaſim atraſt abôs pagaſta krogôs, kuri muhſu jauneklu leelakàs dalas ſwehtdeenas (un ari ſeſtdeenas wakaru) mitekli? Jeb waj eekſch tam, ka eewehrojami gruntneeki nelaſa jau wairak gadus no weetas it nekahda laikrakſta, kamèr winu dehli pawada brihwlaiku „kabakâ" un naudu preekſch reibuka eerauj „kà nu kuru reiſi mahzedami?" Tahlak Jup. ſtahſta, ka daſchs labs ſchejeenes leelgruntneeks iſglihtojot ſawus behrnus augſtakâs pilſehtas ſkolâs. Neſinu, ko Jupiters ſem „leelgruntneeks" ſaprot. Wiſpahreji peenemts noſaukt ar ſcho wahrdu muiſchturus; ſaimneekus — gruntneekus turpretim ſauz par maſgruntneekeem. Tà ka nu A. pagaſtâ leelgruntneeks tik ween weens, bet Jup. ſaka: „daſchs labs leelgruntneeks", tad man jadomà, ka winſch buhs ſcho wahrdu, pretim paradumam, dewis ſaimneekeem — gruntneekeem, t. i. maſgruntneekeem. Ja tà, tad man jaatbild: no wiſa A. pagaſta tik ween weens gruntneeks ſuhta ſawu dehlu pilſehtas ſkolâ (realſkolâ). Kur gan nu paleek tee pahrejee „daſchs labs"? Ari mahjâs es neatrodu tahdâ ſinâ, kà Jupiters to ſaprot, iſglihtotu jauneklu: weenigi kahdu gruntneeku dehli ir pahris gadu weetejo draudſes ſkolu apmeklejuſchi, kamèr pahrejee ſinibas „ſmehluſchas" tikai pagaſta ſkolâ. Ari dabas jaukumu ſinâ Aulukalna pagaſts no apkahrtnes neatſchkiras. A.

No Garſenes. Pee mums atrodas daſchi paſkwilanti, kuri iſlaiſch wehſtules, ar to godigus jauneklus un jaunawas nokengadami. Paſkwilantu ſtarpâ atrodas pat tahdi, kas augſtaku iſglihtibas pakahpeenu ſaſneeguſchi, un waretu gan daudſ labaki ar ko zitu nodarbotees, nekà ar paſkwilam. — Scheitan krogu dſihwe ſeed un ſako. — Tad wehl pee muhſu jaunekleem iſplatijuſès nejauka ſehrga, proti: „meitâs eeſchana", kuru wini eeſkata par godu. Ak, mihlee jaunekli! Atſtahjat ſchihs kaunàs eeraſchas, kas ſamaità labus tikumus! Pulzeſimees weenprahtigi uſ prahta un ſirds iſglihtoſchanu, apgahdadamees kreetnas grahmatas, paſtelledami kopigi laikrakſtus un tapat peekopdami dſeedaſchanu. Pehz ſcha lai zenſchamees un dſenamees! Peekalniņš.

No Okniſtes, Kaunas gubernâ. Wiſur attihſtibas un iſglihtibas ſaulite ſahk ſpihdet, bet pee mums ta, war teikt, aptumſchojas. Agrak pee mums bija diwi ſkolas. Turigakee, jeb pareiſaki ſakot tee, kuri ruhpejas par ſawu behrnu labklahjibu, tos aiſſuhta uſ ahrpagaſtu ſkolam, kà uſ Suſejas un Garſenes; bet kam maſak pee rokas un kas neruhpejas par ſawu behrnu iſglihtibu, tee tos patur mahjâs, palaudamees uſ tam, ka pee eeſwehtiſchanas mahzitajs tapat peenems un par zitu wineem naw behdas. Tahdâ kahrtâ daſchs labs top eeſwehtits, kas neprot ne pareiſi laſit, nedſ ari ſina, par ko ſwehtkus ſwinè. No ſirds wehlejams, kaut uſ preekſchu wezaki ſahktu wairak ruhpetees par ſaweem behrneem, nekà lihdſ ſchim. — Rudſiſchi aug jo knaſchi, it kà gribedami panàkt to, ko aukſtais pawaſars aiſkawejis. Dahboliņſch un ſahle ari jo teizami aug. ja tas uſ preekſchu tà turpinaſees, tad buhs bagata plauja. Peekalniņš.

*) Weetejâs muiſchas kaleja es lihdſ neſkaitu, tas nepeeder pee pagaſta. A.

No Jehkabſtates. Jehkabſtate pehdejôs 10 gados ir eenehmuſès kreetni ſawâ plaſchumâ un eedſihwotaju ſkaitâ. Lai gan wina top wiswairak no Schihdeem apdſihwota, tomèr labs ſkaits uſturas ari Latweeſchu. — Latweeſchi ir daudſ un daſchôs makalôs: kà pahrtiku pretſchu pahrdotawâs, krogôs, laiku bedſinatawâs, par eerednеem u. t. t. Latweeſchi ir ari namu ihpaſchneeki. Deewam ſchehl pilſehtinâ lautini palaiſch ſtundas un pat deenas krogôs — kreetni „witedami" un bilardu galdâ bumbas dauſidami. Par to tik daudſ nekas nebuhtu, ja kahds bagatneeks laiku un naudu neleetigi welti tehretu, bet ari pat tukſchi, nabadſigi zilwezini pee tam wairak laiku pawada; ir pat tahdi, kam mahjâ ſeewa un ſihki, maſi behrnini pehz maiſes ſalkſt un raud! — Kà augſchâ mineju, Jehkabſtatè ir prahws ſkaits Latweeſchu, bet wini koti maſ laikrakſtus abonè: tik nabadſiga gan nebuhtu neweena, kas neſpehtu kahdu laikrakſtu ſamakſat?! Zits gan aiſbildinajas, ka preekſch laikrakſteem neatleekas naudas, tas neeki! Ko dſert un bilardu ſpehlet naudas atleek, bet preekſch laikrakſta ſamakſas naw! — Jehkabſtatè ari paſtàw latwiſka grahmatu pahrdotawa, bet kuras durwis maſ teek wirinatas. Grahmatneezibai ir leels ſwars pee lauſchu prahta paplaſchinaſchanas. Pat pirmais Latweeſchu rakſtneezibas tehws, wezais Stenders ſawâ laikâ ſaka: „Zik ſpehdams laſi grahmatas, tas prahtu pazilà." Kaimiņš.

Wehl no Jehkabſtates. 10. majâ, rihta agrumâ, ſchejeenes ugunsgrehka waktneeks ſehri, dobji ragu puhſdams, paſludinaja ugunsgrehku. Uguni brihſ apſlahpeja, nodega Wakſchkina kungam peederigs ehrbegis. Mahjas eemihtneeki zeeſch zaur uguns iſzelſchanos leelu ſaudejumu, palikdami beſ mantas un maiſes. Schai nelaimigajai familijai no Deewa puſes buhtu ſchehlſirdigajeem laudim jaſneedſ dewiga roka. S. A.

No Jehkabſtates apgabala. Otrôs waſaras ſwehtkôs, 17. majâ, tika weetejâ pilſehtas „krona dahrſâ" muſikaliſks wakars iſrihkots. Programas preekſch iſrihkojuma tapa gan ſchur, gan tur iſſuhtitas. Programâ ſtahweja, ka iſrihkojumâ buhs ſtarp muſikas gabaleem mahkſliga apugunoſchana un raketes taps gaiſâ laiſtas, bet raketes nebija ſagatawotas tahdas, ka tam noluhkam deretu. Wakars wiswairak nodereja dahrſa bufetei. . . Mehs, ſchejeeneeſchi, karſti wehlejamees, kaut ſche waj ſchini apkahrtnè beeſchaki derigus iſrihkojumus iſrihkotu, kas buhtu par prahta attihſtibu un gara uſjautrinaſchanu. Kur tas laiks, kad Adolfs Allunana kungs dewa ſche Jehkabſtatè konzertu, bet kas wehl katra zenſona atminâ mihli ſkan! — Kahdus pahra gadus atpakal ſchahs apkaimes ſkolotaji ap ſewim pulzinaja dſeedatajus, bet tagad, deewam ſchehl, ſchihs daikàs balſis ir apkluſuſchas. . . Kad atſkatamees atpakal uſ ſenajeem wezeem Latwjeem, tad gan mums janoſarkſt! Wini bija daiki, leeli dſeedataji, bet mehs tahdi ne-eſam. Senſchi gruhtajôs darbôs gahja, bet tomèr daiki, ſkaiſti dſeedaja:

Ak tu manu bahlelin,
Kal dſeeſminu pehz dſeeſminas!
Skaiſtu dſeeſmu kalejinu
Wed Laimina Lukſtinôs.*) Janis.

*) Lukſti tapa dehweti ſenatnè par dſeedataju ſapulzes weetu. J.

c) Baltijas notikumi.

Zehſu iſſtahdes komiteja muhs luhdſ uſnemt ſchahdu iſſinojumu: Teem leel- un maſgruntneekeem u. t. t., kuri Zehſu iſſtahdè wehlas kaut ko iſſtahdit un lihdſ ſchim ſawas peeteikſchanas komitejai wehl naw eeſuhtijuſchi, zaur ſcho top atgahdinats, ka lopu peeteikſchanas terminſch lihdſ 8. junijam tapis pagarinats. Wehlaki eenahkuſchas peeteikſchanas tikai tik tahli eewehros, zik iſſtahdè wehl buhs telpas, un tos pee konkurenzes nepeelaidis. Nedſihwas iſſtahdamas leetas, tadèl ka tahs katalogâ neuſnems, lihdſ 20. junijam war peeteikt. Peeteikſchanas rakſtôs, kuri naw rakſtiti uſ komitejas iſdoteem formulareem, wajaga ſtahwet: iſſtahditaja wahrdam un ſkaidrai adreſei, kuſtona aprakſtam: ſpalwa, wezums, dſimums, ſuga und zilts, kas to audſinajis un kopis, waj godalgu wehlas dabut; waj kuſtons pahrdodams un par kahdu zenu, waj wehlas, lai to pret uguni apdroſchina.

W. v. Blanckenhagens,
Zehſu iſſtahdes komitejas ſekretars.

Kreewu walodas papildu kurſus tautas ſkolotajeem, kà „R. W." ſino, ſchowaſar noturèſchot Rigâ, Walmeerâ un Jurjewâ.

Baſnizas ahrpuſe neatſtàj wis uſ mums tahdu labu eeſpaidu, kà winas eekſcheene; te ſtukatura daudſ weetâs nokrituſe un wiſadi redſams, ka laika ſobs kreetni ween pee wezajeem muhreem parahdijis ſawu eeſpehju. Deewa nama telpas tagadejàm wajadſibam ari wiſai nepeeteekoſchas un tà ka baſnizai eſot eekrahjees ſaws papràws kapitals, tad dſirdejam jau pagahjuſchâ gadâ runajam par baſnizas paplaſchinaſchanu. Schi leeta pagahjuſchâ pawaſari tad ari nahkuſe apſpreeſchanâ baſnizas konwentâ, bet tà ka draudſes delegati newarejuſchi daſchôs jautajumôs ar muiſchneekeem weenotees, tad wina neiſſpreeſta atlikta wehlakam laikam. Buhtu ſirſnigi wehlejams, lai nahkotnè taptu panahkta wajadſigà weenprahtiba, jo baſnizas paplaſchinaſchana tik wiſai nepeezeeſchama.

Kà otrs truhkums, kas mums jo ſahpigi ſajuhtams, minams tas apſtaklis, ka mums naw wehl paſcheem ſawa ſaligta un algota ahrſta, kà tas redſams daudſ zitâs draudſès, kur ik katram, pat nabadſigakajam, ir eeſpehjams, greeſtees pee ahrſta, kas to jel iſluhko un parakſta rezepti beſ makſas. Gan ſcheit tuwumâ praktiſè koti kreetns ahrſts — bet neba jau katram eeſpehjams to aiſſneegt. Tadèl buhtu gan koti wajadſigs, ka peenemtum paſchi ſawu ihpaſchu dakteri un gahdatum par dſihwokli no draudſes puſes.

Teika par Augſto un Sudraba kalneem.

Augſtais kalns atrodas Ogres (Ehrglu dr.) pagaſta Jaunſemju mahjas dalâ. Teika ſtahſta, ka uſ ſcha kalna muhſu ſentſchi upurejuſchi ſaweem deeweem par pateizibu, ka ſakawuſchi ſawus eenaidneekus, kuri bijuſchi nolikuſchees uſ atduſu behrſu birſè, netahlu no min. kalna. Wehl tagad atrodas tſchetri leeli akmeni, kuri bijuſchi par altari ſawelti. Mineto behrſu birſi Jaunſemju mahjas ſaimneeks tura kà ſwehtumu un ſargà no zirſchanas.

Sudraba kalns Wihtmenu dalâ atrodas. Teika ſtahſta, ka uſ ſcha kalna bijis weegli ſudrabs dabujams. Deewam nepatizis, ka zilweki ſchos dahrgumus aiſneſuſchi, ſaſkaitees un kalnu apbehris ar akmeneem, kuri wehl tagad uſ ſcha kalna neſkaitamâ daudſumâ atrodas. Tapèz ari kalns ſawu wahrdu dabujis. Stariņš.

Kalnu dſelſzelu augſtums.

Wisaugſtaki gaiſâ pazelas dſelſzelſch, kurſch eet pa Rotgarna kalnu Schweizijas Alpôs. Scha kalna augſtums ſneedſas lihdſ 2531 metram (7593 pehdas) wirs juhras lidſenuwa; dſelſzela ſleedes atrodas uſ 2252 metru (6756 pehdas) leela augſtuma. Pehz ſcha dſelſzela augſtuma ſinâ nahk Widus okeana zentral-dſelſzelſch Seemel-Amerikâ, kurſch weetam pazelas lihdſ 2140 metreem (6420 pehdam) augſtumâ wirs juhras lidſenuma. Pehz tam pehz kahrtas nahk Schweizijas kalnu dſelſzeli:

Pilatas	dſelſzelſch	2066	metru	(6198 p.)	augſtumâ.
Rigi	„	1750	„	(5250 p.)	„
Monte-Generoſo	„	1639	„	(4917 p.)	„
Murenas	„	1611	„	(4833 p.)	„
Brenneras	„	1369	„	(4091 p.)	„
Sant-Gotardas	„	1156	„	(3465 p.)	„

Lidſeklis, apſargat apſeltitas leetas no muſcham.

Wiſpàr paſtàw eeradums, pa waſaras laiku apſeltitas leetas, ſewiſchki bilſchu rahmus, apſegt ar muſlinu. Scho aiſſargaſchanas lidſekli iſleeto weenigi pret muſcham. Kahds Frantſchu teknikis tagad eeteiz kà daſchadu apſeltijumu aiſſargaſchanu pret muſcham, ſekoſcho weenkahrſcho lidſekli: Jauſwahra 4 ſihpolu galwas puſpudelè uhdena un janoſmehrè apſeltitàs leetas ar ſcho ſchkidrumu. Sihpoli nedara apſeltijumam nekahdu kaiti, bet winu ſmaka ſargà wiſâ waſaras laikâ apſeltitàs leetas no aiſkahrſchanas zaur muſcham.

Rigas apgabala teefas delegazijas sehdê Walmeerâ, 19. majâ prahwests Schlau (Salazê) par pareiftizigo peenemschanu pee sw. wakarina luteranu basnizâ, uf 8 mehneschi atzelts no amata.

Mahzitaju eksamenus, ar teesibu, ka brihw sprediķot, pee Widsemes ewang. luteranu konsistorijas nolikuschi schahdi Latweeschi: Fridr. Kornets un Wilis Plutte.

Asaru muischâ, Rigas aprinķi, Widsemes gubernas pahrwalde atwehlejuse atklàt tirgu, un proti seemâ katru nedelu zeturtdeenâ un par peldu laiku ik deenas.

Usti-Dwinskas zeetoksni, kà „W. W." sino, atwehrta eekschsemes telegramu peenemschanas weeta.

Edinburgas meschâ, kà „D.-Z." sino, atrasts jaunpeedsimuscha behrna lihkis.

Jurjewas uniwersitates doktorands Abels Lapinsch ispelnijees medizinas doktora kahrtu.

No Jurjewas apgabala sino „Olew.", ka Ringenes draudsê diwu pagastu saimneeki sawstarpigi nolehmuschi, eezelt rewidentus, kas lai rewidetu wisu saimneeku eenehmumus un isdewumus. Isschkehrdetajeem un dsehrajeem saimneekeem jadod rahjeens. Katram saimneekam jaeerihko grahmata, kurâ smalki jaeeraksta wisi eenehmumi un isdewumi.

Kursemes wizegubernators Dunin-Borkowskij kgs, 11. majâ pahrbrauza no Peterburgas un 13. majâ aisşeloja uf ahrsemem, diwu mehneschu atwalinajumâ.

Jelgawas Latw. beedr. teatra komisija, kà dsird, nodomajuse pa wasaras brihwlaiku usaizinat eewehrojamakos Rigas Latw. teatra akteerus, lai wini pee kahdàm israhdem peedalitos Jelgawâ.

No Leepajas, kà „L. Z." sino, 23. majâ kahdi 300 Schihdi ar twaikoni „Agnes" aisbraukuschi uf Roterdamu, un no tureenes doschotees uf Ameriku un Deenwidus-Afriku.

d) **No zitàm Kreewijas pusem.**

Zaur Wisaugstako rakstu, kas „W. W." nodrukats, Keisara Majestate issaka siltu pateizibu un atsinibu Wina Keisariskai Augstibai, Maskawas generalgubernatoram, Leelknasam Sergejam Aleksandrowitscham par Wina nepeekususcheem puhlineem un lihdf ar to winam top dahwinatas Wladimira pirmàs klases ordena nosihmes.

Kungs un Keisars pa Sawu usturefchanàs laiku Maskawâ issazijis Sawu labpatikschanu par preekschsihmigo kahrtibas usturefchanu pilsehtâ, Maskawas wirspolizijmeistara weetas ispilditajam palkawneekam Wlasowskim, polizijas un schandarmerijas sewischka korpusa eerednee m. Semakàs schkiras eerednee m Majestate dahwajis katram pa rublim.

(W. W.)

Wisaugstakais pabalstijums preeksch nabageem. Wina Majestate Keisars, pa Sawu usturefchanàs laiku Maskawâ dabudams wairak nekà 3000 luhguma rakstu no pirmàs galwas pilsehtas nabadsigeem eedsihwotajeem dehl naudas pabalsta, atwehlejis peesuhtit Keisariskai Augstibai Maskawas general-gubernatoram 10,000 rbl., kura suma jaisdala starp truhkuma zeetejeem. (Wald. Wehstn.)

Ribinskas birschas 50-gadu jubilejas atgadijumâ Wina Majestate Keisars isteizis Ribinskas birschas beedribai Sawu Wisaugstako labpatikschanu un Sawu pahrleezibu, ka beedriba ari turpmak strahdaschot ar zentibu un sekmem Kreewu ruhpneezibas un tirdsneezibas labâ.

Finanzministra zelojums. Pehz „Now. Wr." sinam ir nesen finanzministrs, tirdsneezibas un manufakturas departamenta pawadibâ, dewees uf Ribinskas weetejàs birschas komitejas 50 gadu pastahweschanas jubilejas swineschanu. Kà sinams, tad Ribinskas tirdsneeziba taisa schimbrihscham leelus weikalus un ar leeleem kapitaleem, sewischķi kas sihmejas uf labibas tirgoschanos. Daudf Ribinskas tirgotaji stahw preekschgalâ galwas pilsehtas leelàm labibas firmam, kà ka Kaschnikowa pristans pateesibâ israhdas kà Ribinskas tirdsneezibas filiale. Japeemin wehl, ka schi tirdsneeziba ir ihsti kreewiska, kura pratuse issargatees no sweschu eespeeschanàs, sewischķi Schihdu elementu.

Zelu ministrijâ, kà is Peterburgas sino, eenàk daudf luhgumu no waldem, priwatpersonam un daschàm ruhpneezibas un tirdsneezibas aprindam, par muhsu dselsszeļu pahrlaboschanu. Gribedama schos luhgumus eewehrot, ministrija eeskatijuse par wajadsigu, isdarit sihku ismeklejumu par to, zik tahl dselszeli ispilda sawu peenahkumu. Scham noluhkam sasaukschot sewischķu komisiju, kurai buhs jaisdibina schee jautajumi. Wispirms pahrluhkos Harkowas-Nikolajewas un Maskawas-Brestas dselsszeļus.

Kahrtigu eenehmumu walsti no 1. janwara lihdf 1. martam sch. g., kà „W. W." sino, pawisam eenahzis 136,296,000 rbl., pret 194,872,000 rbl. pehrnajâ gadâ.

Krona dselszeļu pahrwalde, kà „Birsch. Aw." sino, nolehmuse, ka lihdf 1. julijam sch. g. jabeidf pahrbaudit telegrafa leetàs wisas personas, kas kalpo pee dselsszeļu telegrafa.

Par druwu stahwokli semkopibas departamentam peesuhtitas sinas no wisàm Kreewijas malam. Pehz schahm sinam spreeschot, schogad wispahri sagaidama bagatiga rudsu rascha, bet neapmeerinoscha seemas kweeschu pļauja.

„Waldibas Wehstnescha" koleras sinas. Pehz sinam, kas eesuhtitas medizinal-departamentam, Podolijas gubernâ no 15. aprilo lihdf 1. majam koleras sehrgâ saslimuschas 36 personas un 13 personas miruschas.

Priwat-mahzibas eestahschu wisâ Kreewijâ esot wairak nekà 2000. Wisàs schinis eestahdès mahzotees wairak nekà 73,000 skoleni.

Dsihwokļu statistika. Kà sinams, tad ar nahkomo gadu eewedis jauno dsihwokļu nodokli. Eewehrojot to, ka pee jauno nodokļu nemschanas buhs wisai wajadsiga dsihwokļu statistikas weschana, ir eekustinats jautajums par winas saweenoschanu ar sanitates statistiku. Tamdèl wedot dsihwokļu statistiku, buhschot pee formularu isstrahdaschanas wineem peeweenot sewischķas sanitaras peesihmes, kà: par dsihwokļu telpam un eedsihwotaju skaitu, kurinaschanas wihsi, apgaismoschanu, wentilaziju, uhdensapgahdaschanu, netihrumu nodabuschanu u. t. t.

(Now. Wr.)

Wispahrigu tauschu skaitischanu Kreewijâ gribeja isdarit nahkoschâ 1894. g., bet schis nodoms tagad eepreeksch atlikts uf drusku wehlaku laiku.

Maskawa. Tschudowa klosteri notikuse leela sahdsiba, proti is gehrbkambara issagtas daschadas basnizas leetas un wehrtspapiri, kas peedereja nabago garidsneeku kahrtas kuratorijai un Sw. Nikolaja brahlibai. Sagto preekschmetu kopwehrtiba aprehkinata uf 1,227,000 rbl. Pehz sagleem top meklets.

Statistiska biroja. Nischegorodas gada tirgû dibinaschot, kà dsirdams, sewischķu statistisku biroju preeksch sinam par 'pretschu peeweschanu, par gada tirga sekmem un t. t., lai gada tirga walde waretu arween pahrleezinatees par tirdsneezibas attihstischanos wisâ gada tirga pastahweschanas laikâ. Statistiskas sinas par pretschu peeweschanu, par tirdsneezibas apgrosijumeem un t. t., krahschot katru nedelu un uf tam pamatojotees, sastahdischot wispahrigu sinojumu par gada tirga tirdsneezibas sekmem.

(„Grafchd.")

Semkopibas beedriba. „Prawda" sino, ka Polozkas muischu ihpaschneeki dibinajuschi beedribu, lai winu semkopibas raschojumeem atrastu weeglaku nonemschanu. Schim noluhkam, saka „Prawda", wini greesàs pee kara ministra ar luhgumu, lai kara pahrwaldes pirktu raschojumus taisni no muischu ihpaschneekeem. Pee tam Polozkas muischas ihpaschneeku beedriba nolehma, buhwet semkopibas rihku fabriku un Polozkâ eetaisit nodaļu preeksch mahksligu mehslu fabrikazijas.

Sawstarpiga palidsefchanàs. Starp lauku pagasteem noteek dafchreis palidsefchanàs, kura tamdèl jo wairak eewehrojama, ka ta noteek gruhtos laikos. Sekoscho gadijumu atstahsta „Juschn. Krai": „Kupjanskas aprinķi aisdewa 1892. g. Olschanskas pagasts, pamatojotees uf weetneeku pulka spreedumu, truhkumu zeetejam kaiminu pagastam 1000 pudus labibas. Tagad, kur pļaujas zeribas ir wairak jeb masak finamas, pagasts, kursch isdarijis aisnehmumu, nospreedis, to atdot. No Olschanskas pagasta atpakaļ sanemta labiba ir, kà winas lozekli paschi apleezina, daudf tihraka un wispahrigi labaka, kà ta, kuru wina aisdewuse. Paràds ir zaur to spihdoschi atlidsinats."

Kahda ledus fabrika. Warschawâ atwèrs, kà „Wratsch" sino, drihsumâ fabriku, kura isgatawos mahksligu ledu is tihrita uhdena. Pilsehta nolehmuse fabrikai dot wajadsigo semi sem sekoscheem nosazijumeem: Ledus isgatawoschanai janoteek sem pilsehtas kontroles un tai par deenu wajaga istaisit wismas 10,000 pudus. Ledus nedrikst, eerehkinot peesuhtischanu mahjâ, wairak maksat, kà 25 kap. pudâ.

Apakschsemes ganga israkschana kahdà bankas institutâ. „Turk. Gub. Aw." sino par neisdewuschos apakschsemes ganga rakschanu Taschkentes walstsbankas nodaļâ. Swehtdeen 25. aprili pamanija Taschkentes walstsbankas nodaļas dwornikš, bankas namâ bes gribdas esoschâ schkuhna kulâ kahdu plaisu, kura bija aisbahsta ar lupatu. To isnehmis, tas redseja, ka kahds leelaks zaurums weda dibenâ un tam sekojot israhdijàs, ka zaur noseedsneekeem bija rakts gangis no pakaļejàs sehtas sahkot uf eekschejàs sehtas widuzî atrodoscho naudas kambari. Noseedsneeki bija gangi jau 6 asu tahlumâ israkuschi un tikpat daudf darba teem bija atlizees. Apakschsemes gangi atrada masu petrolejas lampu, lauschamo stangu, swahrpstu, schķipeli, ahmuri, maisu, 3 pudeles tureenes wihna un wistu pasteti. Schis gadijums, kura dehl ussahkta sihka ismekleschana, issehlis pilsehtâ leelu eewehroschanu. Noseedsneeki wehl naw usdabuti.

Apkahrtzelojoschi semkopji. „Prias. Krai," sino, ka deenwidos sastahdijuschees sawadi apkahrtzelojoschi semkopji. Nereti atrod semneeku familijas, kuras apmehram 20 gadu laikâ mainijuschas winu dsihwojamas weetas peezas reises un katru reisi nehmuschas lihdf sawas koka buhdinas un schkuhnus. Schahdi zelotaji ir zaur peedsihwojumeem pee tam nahkuschi, uszelt weeglas ehkas, kuras weegli wadajamas, pee kam jaunâ dsihwojamâ weetâ wihreeschi arween tikai seenas sastiprina un seeweeschi tohs no eekschas sasmehre un ari zeļ krahsnis. Eemeslis pastahwigai dsihwokļu mainischanai ir gruhtee laiki.

Kasanâ 18. maja nakti issehlàs leels ugunsgrèks, zaur ko nodega kahdi 23 leelaki nami lihdf ar wisàm blakus ehkam, pee kam ari daschi zilweki dabuja galu, jo eedsihwotaji no leesmam tapa meegâ pahrsteigti. Notikuscho saudejumu rehkina uf 200,000 rbl.

Tiflisas gubernâ usnahkuschi leeli siseņu bari, kadèl issuhtiti kahdi 5000 strahdneeki, lai tos nogalinatu.

No Rigas.

Rigas pilsehtas domneeki sawâ pehdejâ sehdê, 24. majâ, starp zitu, kà „Ztg. f. St. u. L." sino, apspreeda schahdas leetas:

1) Peenehma preekschlikumu, pehz kura Rigâ buhwejama wispahreja lopu kautuwe.

2) Pilsehtas walde bij likuse preekschâ, ka preeksch pilsehtas lopu kautuwes, elewatora un saru dselsszeļa buhwes uf elewatoru, kà ari pontonu tilta pabeigschanai pahr Daugawu, dambja AB buhwei un t. t., wajadsigs pawisam 1,897,542 rbl. 68 kap. Tà ka ari ziti darbi nepeezeeschami isdarami, tad pilsehtas walde leek preekschâ, aisnemtees apalus 2 milj. rbl., kuri ar 1% gadâ taptu masinati. To peenehma.

3) Peenehma preekschlikumu, daschu gruntsgabalu nopirkschanai preeksch saru dselszeļa stigas uf elewatoru, kuram noluhkam wajadsigs ap 14,000 rbl.

Inschenieers Grotschews, kà „R. W." sino, schonedel atbrauzis is Peterburgas, lai ismekletu zehlonus, kadèl meschi pehdejâ laikâ wairak reisas aisdegàs gar Rigas-Pleskawas dselsszeļu, tapat ari winsch grib isdibinat, zik daudf mescha katrâ weetâ nodedsis.

Rigas apgabala teefas preekschsehdetajs Maksimowitschs, kà „W. W." sino, pa wasaras laiku atwaļinats uf ahrsemem.

Rigas aprinka 1. eezirkna semneeku leetu komisara kamera, kà „W. G. A." sino, tagad atrodas uf Leelàs Maskawas un Turgenewa eelu stuhra.

Kreewu walodas papildu kursus skolotajàm, kà „R. W." sino, schogad noturès Rigâ, pilsehtas saweenoto elementarskolu telpàs Todlebena bulwarî, no junija mehnescha widus lihdf 1. augustam.

Par Latweeschu teatra wadoni nahkoschai sesonai, kà „B. W." sino, scho pirmdeen galigi peenemts P. Osolina kgs, kas pehdejâ laikâ ahrsemès papildinajàs teatra mahkslâ un Dresdenes konserwatorijâ beidsis dramatisko kursu labàm sekmem.

Obligatorisko nosazijumu pahrkahpschanu sodischana, par aissargaschanos no suneem. Zaur Rigas pilsehtas 4. eezirkna meerteesnescha spreedumeem, ir 10. majâ sch. g. sekoschas personas soditas par winu sunu ahrâ laischanu bes uspurneem:

1) Brahli Jakobs un Peters Schuchards, Pokrowa eelâ Nr. 10, katrs ar 5 rbl., jeb pa 2 deenam aresta.

2) Indrikis Reins, dsihwojoschs Martinowa mahjâ, ar 5 rbl. naudas soda, jeb 2 deenam aresta.

3) Julius Garofs, Neweles eelâ Nr. 23, ar 5 r. naudas sodu jeb 2 deenam aresta.

Deenas pawehle Rigas pilsehtas polizijai. Tà ka polizijas deenas pawehlès naw noteikts zelsch preeksch atdsihteem lopeem, tad ar twaikoneem peenahkuschos lopus dsen pehz patikschanas pa eelam, zaur ko beeschi noteek satiksmes trauzeschana. Lai scho nekahrtibu nowehrstu, usdodu eezirknu pristawu kungeem eewehrot sekoschu preekschrakstu: Ar twaikoneem pa Daugawu peenahkuschee lopi ir wispirms dsenami gar Daugawas krastu uf lopu sehtu. No tureenes eet preeksch Maskawas preekschpilsehtas noteiktee kustoni zaur Bahnuscha, Sadownikowa un Witebskas eelam un beidsot zaur leelo Maskawas eelu. Preeksch Peterburgas preekschpilsehtas noteiktee lopi ir dsenami uf Marijas eelu un no tureenes drihkst tikai tee kustoni, kuri noteikti preeksch Akas eelas, eet zaur Gertrudes eelu, wiseem ziteem jaeet pa Marijas eelu lihdf Neweles eelai un war tikai no tureenes un ari tahlaki, tikt dsihti uf kautuwem Karlines eelâ un zitàs Peterburgas preekschpilsehtas eelàs. Par schi nosazijama ispildischanu jagahda wiseem polizijas eerednee m, pee kam wineem lopu pulki jasuhta pa scho zelu un teem jaaisleedf eet pa wisàm zitàm eelam.

Usbrukums un apzeetinaschana. 16. majâ ap pulkst. 11. wakarâ usbruka maspilsonim Fedoram Dewjatnikowam pee jaunàs Gorkas diwi wasanki, kuri winam nolaupija pulksteni. Weens no teem ir jau apzeetinats; pehz otra top meklets.

Sakerts saglis. 19. majâ apzeetinaja slepenas polizijas eerednî tschetrus neslawâ stahwoschus saglus ar schaubigàm leetam. Weens no apzeetinateem atsinees, ka isdarijis diwas sahdsibas un proti is Bührmana magasines, Jehkaba eelâ Nr. 6, par 260 rbl. un is Lewija magasines, Kaufeelâ, par 280 rbl. Apzeetinatee ir nodoti teesâi.

Noslihkuschi. 19. majâ brauza pee matroschu zunftes peerakstitee Wilhelms Wichmans un Hermans Freimans ar Elisabeti Wuth kahdâ laiwâ uf Daugawu, pretim zementes fabrikai. Peepeschi puhta wehjschs tik stipri sehgelès, ka laiwa apgahsàs un nogrima. Elisabeti isglahba kahds no krasta zeesteidsees strahdneeks, bet Wichmans un Freimans noslihka. Winu lihkus wehl lihdf schim newareja atrast.

Paschslepkawiba. Nakti uf 21. maju ap plkst. 1, nonahwejàs Terbatas eelâ sem Nr. 4 esoschas eebraukschanas weetas Nr. 10 istabâ ar rewolweru nepasihstams, ap 40 gadus wezs wihrs, kursch bija peenahzis 19. sch. m. un sauzàs par Nigolu. Paschslepkawibas eemeslis ir nesinams un ismekleschana ir ussahkta.

Peepeschs nahwes gadijums. Dsirnawu un Terbatas eelas stuhri eeraudsija gorodowojs Nr. 73 20. majâ nepasihstamu, ap 50 gadus wezu wihru gulot saslimuschâ stahwoklî uf eelas un to pazehla. Nepasihstamo noweda slimnizâ un tas nomira tur tai paschâ deenâ. Nahwes zehlons wehl naw issinats.

Isliktš behrns. Teatra bulwara Nr. 8. mahjas koridorî atrada 20. majâ kahdu isliktu trihs nedeļas wezu wihreeschu dsimuma behrnu. Winu nodewa dsemdeschanas eestahdê.

Atrasts behrna lihkis. 21. majâ atrada pee kahdas sehtas Kasaku eelâ, kartona papirî eetihtu, seeweeschu dsimuma, jaunpeedsimuscha behrna lihķi. Winu nodewa usschkehrschanas kambarî un ussahka ismekleschanu.

Atrasts lihkis. Daugawâ, Anglu twaikona „Dervent" tuwumâ, atrada 23. majâ kahda nepasihstama wihra lihķi, iswilka is uhdena un nodewa usschkehrschanas kambarim. Noslihkuschàs personas issinaschanas labad ir ussahkta ismekleschana.

Leela sahdsiba. 1. gildes tirgotaja Wasila Iwanowitscha Gusewa miltu noliktuwê, masâ Jauneelâ Nr. 5, usgahja 24. majâ, ka is dselsu skapja issagta skaidra nauda, wehrtspapiri un wekseļi, kopwehrtibâ no pahri par 100,000 rbl. Sahdsiba, kà rahdas, isdarita no manigeem sagleem, isleetajot preeksch tam sagatawotus rihkus. Blehschi bija eelaususchees is augschpus miltu noliktuwes esoschas Meinharda weesnizas, kur wini 10. numura istabas grihdâ bija istaisijuschi zaurumu un tad gar striķi nolaidu schees miltu noliktuwê. Is uslausta un sasahgeta skapja isnemti 760 rbl. kreditbiletès, 1347 rbl. 54 kap. kuponòs, tad dselsszeļu obligazijàs, Austruma un eekscheja aisnehmuma, Kreewu selta aisnehmuma un muischneezibas aisnehmuma biletès, pawisam kopâ pahri par 114,000 rbl. un wekseļòs pahri par 8500 rbl. Ir tuhlin satwerti wajadsigee lidsekļi preeksch wainigo atraschanas un ussahkta ismekleschana.

Juhrmalas notikumi.

Laupischana. Gontscharowa eelâ Nr. 15 dsihwojoschais Pruhschu pawalstneeks Theodors Böttchers peerahdija polizijai, ka 18. majâ wakarâ kahds nepasihstams jauns zilweks eeradees wina dsihwoklî, winam israhwis is kabatas sudraba pulksteni ar keħdi un pasudis. Ismekleschana ir ussahkta. (R. P. P. A.)

Grahmatu galds.

Baltijas zeļa wadons. Sastahdijis K. Röhslers, pasta un telegrafa eerednis Rigâ. 1893./94. g.

Grahmatinâ atrodas 1) dselsszeļu brauzeenu rahditajs, pee kam ari starpstazijas eewehrotas, 2) noteikumi dselsszeļa brauzejeem, 3) twaikonu brauzeeni, pee kam eewehroti ari brauzeeni netik ween pa juhru, bet ari pa Baltijas upem, 4) sirgu dselsszelsch, 5) dilischansu brauzeeni, 6) omnibusu brauzeeni, 7) glahbschanas stazijas pee Daugawas un Rigas pilsehtas kanala, 8) nosazijumi pasta zelotajeem, 9) pasta takse, 10) iswilkums is nosazijumeem par telegrafu, 11) Rigas droschku takse, 12) saraksti par pasta, telegrafa un pasta-telegrafe eestahdem Widsemê un Kursemê.

Domajam, ka buhs leeki, wehl sewischķi norahdit, no kahda swara ir schahda grahmatina katram, kam gadas zelot. Zaur tam issargasees no daschàm likstam un laika aiskawejumeem un welteem naudas tehrineem! x.

Saimneezibas padomi.

Dadschi brihnum ahtri aug treknâ mahla semê. Winus pilnigi war isnihzinat, kad galwinas nozèrt, eekams wehl naw eenahkuschàs.

Kà spradschus war no druwas isnihzinat? Winus war isnihzinat, kad rihta rasâ uf teem augkeem, kur spradschi apgulu schees, uskaisa wirsû maisijumu no smalki taisita sehwela un sahga skaidam.

Kahdâ weetâ apini stahdami? Wisderigakà weeta apineem pakalne deenwidus pusê. Dsilàs grawàs, kur migla rihtòs ilgaki pastàw, stahwots waj tekots uhdens tuwumâ, zaur ko lihpama rasa atgadas, tur neder apinus stahdit.

Kirschu un pluhmju kaulini ir sehklai derigi, kad tumschi isskatas un uhdenî eelikti grimst dibinâ.

Jaunipais.

Kugneeziba.

Kugu kapteinu (kugneeku) beedriba. Kà „B. W". dsirdejis, tad muhsu kugu kapteinu aprindàs radus chàs domas, dibinat Rigâ, kà muhsu kugneezibas widuzî, kugneeku saweesigu beedribu, kahdâ noluhkâ drihsumâ isstrahdaschot statutus, kurus nahkoschâ rudenî, pehz kugneezibas slehgschanas, stahdischot waldibai preekschâ dehl apstiprinaschanas. Daudsi kugu kapteini jau issazijuschi wehleschanos, lai winus usnemtu dibinataju pulkâ, ka waretu peedalitees pee waldibai eesneedsamo statutu isstrahdaschanas.

Par twaikona „Dagmar" bojâ eeschanu „Düna-Ztg." pasneedf schahdas plaschakas sinas: Twaikonim, kursch isgahjuschâ otrdeenâ, bijuscho wasaras swehtku dehl, ne-eerastâ laikâ — pulksten 8 wakarâ — ar pasascheereem un daschadàm prezem no scheeenes isbrauza, juhrâ ar beesu miglu bij jazihnas. Ainaschu tuwumâ tas diwreis no weetas tik stipri usgruhdàs uf leeleem granita akmeneem, kahdi tur pa juhras dibenu wisur iskaisiti, ka kuga masti brihlschkeja. Kugis tulin dabuja zaurumu un satrizinajums uf kuga nebij mass. Lai pasascheerus un prezes isglahbtu, kapteins Maibaums, kursch saslimuschâ kapteina Zöllnera weetâ schoreis kugi wadija, pawehleja ar pilnu garainu spehku braukt uf krasta pusi. Kugis 12 pehdas dsilâ weetâ atduhràs uf juhras dibina un pehz tam pasascheeri tapa issehti malâ, no kureenes tee pa dalai pa pastu, pa dalai paligâ atnahkuschòs twaikonòs „Solide" un „Düna" brauza atpakaļ uf Rigu. „Dagmarâ" bij eesuhzees 48 lihdf 57 zollus dsilsch uhdens, tà leela pretschu dala bij palikuse nesabojata un tapa isglahbta, tikai kahda dala linu bij tapuse slapja. Zetortdeenas wakarâ twaikoni „Solide" un „Düna" „Dagmaru" atweda pee Rigas, kur to ahtri islabos.

Naftas suhtischana uf ahrsemem. Marselas kugu buhwetawâ schimbrihscham buhwe Rotschilda usdewumâ 4 jaunus leelus okeana twaikonus preeksch Bakas naftas suhtischanas uf ahrsemju ostam. Diwi no scheem twaikoneem ir nodomati preeksch Melnâs un Widus juhras, abi pahrejee preeksch Seemeļu juhras un Atlantijas okeana. (Graschd.)

Lihds 27. majam 1893. g. Rigâ atnahkuschi 299 kugi un isgahjuschi 243 kugi.

Is muhsu weesigàs sadsihwes.

Rigas dailkrahsotaju pal. beedr. Swehtdeen, 30. majâ, plkst. 1 p. p. isees sakumôs uf Alekfandra dahrsu.

Walejas wehstules.

D. B. A. — K. Rakstu netop eewehroti, ja rakstitajs redakzijai neusdod sawu ihsto wahrdu un uswahrdu, kà ari dsihwes weetu!

Sch. P. — P. Sinojums par daudz fekls!

M. B. — K. Nespehjam isleetot. Red.

Deewkalpojumi.

Swehtdeen, 30. majâ 1893. g.

Jahna basnizâ	pulksten	9	mahzitajs	Weyrichs.
" "	"	2	"	Bernewitz.
Gertrudes basnizâ	"	1/2 2	"	A. Walter.
Jesus basnizâ	"	10	"	Josephi.
Martin basnizâ	"	5	"	Taube.
Trihsweenibas bazn.	"	9	"	Fromms.
Pahwila basnizâ	"	1/2 9	"	C. Walters.
Lutera basnizâ	"	1/2 9	"	Paukschens.

Tirgus sinas.

Rigâ, 26. majâ 1893. g.

Muhsu rubku zenai zelotees, tapat ari dabujot ne wisai labas sinas is ahrsemem, muhsu tirdsneezibâ eestahjees leelaks klusums, it sewischki kweeschi un rudsi top masak pahrdoti uf ahrsemem, kamèr ausas jo projam turas zenâ.

Laiks pehdejâ laikâ usturas wisai filts; leetus naw bijis.

Rudsi top tik masâ mehrâ isweesti uf ahrsemem, par Kreewu prezi, 120 mahrz. fm., zenas buhtu 85 kap., tomèr naw nekahdi apgrosijumi notikuschi. Pat schu wajadsibam, wagonu ladineem, top pahrdoti par 83—90 kap., skatotees uf prezes labumu.

Kweeschi ahrsemês ne-eewehroti, paschu wajadsibam masâs dalâs pahrdod par 102—112 kap.

Ausas gandrisi ispahrdotas. Par schahwetu prezi prasija 87—88 kap. Neschahwetas ausas klusu, jo truhkst peedahwataju.

Meeschi, schahweti, 100 mahrz. fm., 80—82 kap., par neschahwetu Kreewu prezi, 100/102 mahrz. fm., pahrdeweji prasa 69 kap.

Brahka linsehklas gandrisi ispahrdotas; par 87 1/2% sehklam maksâ 152—154 kap.

Kanepas, schahwetas, 150 kap.

Labiba top drusku wairak peewesta, kas isskaidrojas zaur tam, ka schogad zaurmehrâ gaidama laba rascha.

Naudas papiru zenas.

Peterburgâ, 25. majâ 1893.

Papiri.	maksâ.	prasta ja
Pusimperials	758	760
5% bankbiletu 1. islaidums	103 3/8	103 3/4
5% " 2. "	103 3/8	103 3/4
5% Austruma aisnehmums no 1878. gada	101 1/2	101 7/8
5% " " " 1879. "	103 1/2	104
1. 5% Kreewu prem. aisnehmums	245	246
2. " " "	222 1/4	223
5% konsol. 1871. gada aisnehmums	—	—
Odes. pilsf. hipoteku bankas 5 1/2% obligazijas	101	101 1/2
Kreew. sem. kred. 5% kihlu-sihmes	—	—
6% Charkowas semst. kihlu-sihmes	—	—
5% " " "	100	101 1/8
Rigas kom. bankas akz.	303	—
Rigas-Dwinskas dselszela akzijas	—	170
Dwinskas-Witebskas dselsz. akz.	—	190

Berlines birscha.

7. junijâ (26. majâ) 1893.

		Deenu eepreeksch.
Kreewu kredit-bil. par 100 rbl. kassa	217 10*)	213 20
" 100 rbl. uf junija beigam	217 25	214 50
" 100 rbl. uf julija beigam	217 50	214 75

*) 1 walsts-marka = 46,06 kap.

Tendenze preeksch Kreewu naudas papireem: gurdena.

No ahrsemem.

Wahzija. Wehleschanas deenai tuwojotees, wehletaji wisâs malâs atrodas tikpat kà drudsi. Gan jau eepreeksch daudsina weenu un otru partiju kà uswaretaju, tomèr skaidribu dabusim tik tad, kad buhs wehleschanu isnahkums sinams.

— Waldiba nolehmuse, nahkoscho walsts saeimu eesaukt tikai pehz tam, kad buhs notikuschas wajadsigàs pahrwehleschanas, tà tad tikai julija mehnescha pirmajâs deenâs. Bes kara likuma preekschlikuma walsts saeimai nebùs zitu apspreeschanu.

— Is Berlines sino, ka, kà dsirdot, tad no kugeem un laiwam, kas no Kreewijas eenàk pa Memeles upi, nemschot tahdus pat weselibas kopschanas nodokkus, kà Wislas upes uhdenôs. Pret nodokleem Wislas uhdenôs pretojas wairak Pruhschu tirdsneezibas nami.

Belgija. Antwerpenê nahkoschâ 1894. g. nodomats isrihkot pasaules isstahdi. Isstahdi atwèrs 5. majâ un ta buhs atwehrta wismasakais 6 mehneschus ilgi.

Austro-Ungarija. Ungaru delegazijas komisijas sehdê grafs Kalnoki teiza: Walsts politika top turpinata pa wezam; trejwalstju sabeedribâ ne-esot notikuschi nekahdi pahrgrosijumi, ta esot wehl tagad tikpat zeeta, kà lihds schim, weenigi tik trejwalstju sabeedriba ruhpejotees leelakâ mehrâ par meera usturesanu. Jo projam Kalnoki mineja, ka waldibas pahrgrosiba Serbijâ pagahjuse meerigi un tauta ar scho pahrgrosibu pilnigi meerâ. Austro-Ungarija nenodarbojotees ar politiku Serbijâ, tikai luhkojot draudsigi satikt ar scho walsti. No sewischka swara ir sakars ar Kreewiju, tà Kalnoki tahlak teiza. Keisara Aleksandra meera domas atdsihwina wisas zeribas, ka muhsu labais sakars ar Kreewiju turpmak labosees. Jazer, ka muhsu wehleschanàs peepildisees, bet ihpaschi, ka mitesees pahrmehrigee upuri kara spehka sinâ un nahks atkal parasti apstakli. Pehdigi tatschu wisàm kara rihkoschanam jaaprimstas. Schai sinâ walsts eet ar leelu apdomibu uf preekschu, sewischki eewehrojot naudas apstaklus. Turpinadams sawu runu, Kalnoki tuwak pahrrunaja Austro-Ungarijas satiksmi ar Kreewiju un sazija, ka Austro-Ungarijas satiksme ar scho wareno kaiminu walsti, winas waldneeku un waldibu esot koti draudsiga un, kà zerams, ari turpmak tahda pat palikschot. Uf Kreewijas awischneezibas kaisligo walodu ministrs neleekot nekahda swara, awischneeziba Kreewijâ nebùt neisspreeschot leetas.

— Sihmedamees uf scheem grafa Kalnoki isskaidrojumeem, awise „Journ. de St. Petersb." peemetina, ka schos isskaidrojumus wispahri apsweikschot ar dsiti sajustu gandarischanu, kas tik koti noderigi, lai apmeerinatu usbudinatos lauschu prahtus, tadèl ka tee wineem isskaidrojot tagadejos wispahrejos stahwokkus.

Anglija. Londonâ, kahdâ deenwidus preekschpilsehtas dalâ, schinis deenâs plostjàs leels ugunsgrèks. Uguns leesmas eenehma gandrisi 35,000 kwadratpehdu leelu laukumu. Kahdi 90 strahdneeku dsihwokli nodeguschi.

Seemeļ-Amerika. Lihds schim no Tschikago pasaules isstahdes, no atklahschanas deenas skaitot, eenehmumu atlizees lihds zeturdak miljona dolaru. Direktori gan zerê uf leeliskeem eenahkumeem un ari dselszeļu waldes paseminaschot braukschanas maksu, tomèr gruhti tizams, ka spehs segt milsigos isdewumus, par kureem jau nesen minejam.

— Kahds darba usnehmejs is Nu-Jorkas, kursch apgahdaja preeksch Tschikagas strahdneekus, pasinu „Daili News", ka isstahdes ehku buhwe maksajuse wairak ka 1000 strahdneekeem dsihwibu. Derbi tuwojàs atdoschanas terminam; par stalaschu peestiprinaschanu mas ruhpejàs, strahdneeki koti steidsàs un nepagahja neweena deena, kur stalaschas no eegahsàs drihs schur drihs tur. Tschikagas iedzīvotaji zeesch, ka rahdàs, ar nodomu klusu, par wisu scho nelaimes gadijumu upureem.

Telegramas.

Peterburgâ, 26. majâ. Ar walstspadomes wisaugstà presidenta atlauju taps noteikumi par walsts dsihwokku nodokleem drukati lihds ar wajadsigeem isskaidrojumeem, zaur ko atweeglinàs jaunà likuma pareisu sapraschanu. — Semkopibas departaments atsinis par derigu, isdot katram saprotamu pamahzibu par smarschigu stahdu audsinaschanu no kureem isgatawo aiteriskas ekas.

Maskawâ, 27. majâ. Is Tschudowa klosteru gehrbkambara issagtee wehrtspapiri par 1,200,000 rbl., kà ari wisas basnizas leetas wakar wakarâ atrastas klosteri paschâ, sem erzengela Michaela basnizas wezlaiku upura swana.

Parisê, 7. jun. (26. majâ). Awises sina, ka Kreewija paseminajuse muitu uf prezem, ko is Franzijas eewed, tamdèl ka Franzija atweeglinajuse Kreewu petrolejas eeweschanu.

Parisê, 8. jun. (27. majâ). Par godu uf Kreewu kreisera „General Admiral" tur atbraukuscheem Kreewu ofizeereem juhras leetu preekschneeks Scherburgâ ierihkoja goda meelastu.

Londonâ, 7. jun. (26. majâ). Waldiba eesniedsa augschnamam preekschlikumu par pagaidu saligumu ar Kreewiju ronu swejas dehl Behringa juhrâ gar Kreewijas juhrmalu.

Waschingtonâ, 7. jun. (26. majâ). Ar Kreewiju noslehgtais lihgums par sawstarpeju noseedsneeku isdoschanu issludinats. Likums nahk spehkâ ar 24. jun.

Ihpaschneeks un isdewejs: Ernsts Plates.
Atbildoschais redaktors: Dr. phil. Arnolds Plates.

Дозволено цензурою. — Рига, 27 мая 1893 г.

Sludinajumi.

Adwokats Stroinowskis
ziwil- un kriminal-leetàs ir runajams no pulkst. 8—10 rihtâ un no pulkst. 5—7 wakarâ
Wehwer-eelâ Nr. 6.

Skolas behrni atrod preeksch nahkoscha skolas pusgada **laipnu usnemschanu** par 200 rbl. par gadu Tronamantneeku bulwarî Nr. 2, kort. 9.

Leels pagrabs
derigs **weikala telpam,** waj **spihkeram,** lehti isihrejams un tuhlin dabujams Skahrna eelâ Nr. 13. Peeprasams **Ernsta Plates** grahmatu drukatawâ, pee Petera basnizas.

Manâ grahmatu- un bilschu-drukatawâ, burtu-leetuwê un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ, Rigâ, pee Petera basnizas, dabujama schahda grahmata:

Kutscheru-skola.
Pamahzischana ar sirgeem apeetees stalî un uf bukas.
Preeksch **kutschereem un stalapuischeem sastahdita.**
Ar 26 nobildejumeem.
Maksà 1 rbl.
Ernsts Plates.

Rigâ, Kungu eelâ № 22,

Rigâ, Haffer-berga namâ.

No **Baltijas audeklu un dsiju manufakturas sabeedribas, Kengeragâ,**
par fabrikas zenam dabujami
audekli un dsijas
wisàs leelakàs Rigas manufakturas pahrdotawàs, kà ari **noliktawâ** pee
K. Lorch & beedr.,
Rigâ, Kungu eelâ Nr. 22,
pahrdodami.

Stipri un lehti
teek wisi preekschmeti no stikla, porzelana sajangsa, mahla, juhrputàm, marmora, malachita, silonkaula u. t. t. Peldu eelâ Nr. 17 (21), 2 tr. augstu **sakiteti.**

Pirmà leelà Kreewijas rihsu-sterkelu fabrika.
Fabrikas sihme.

Selta un sudraba medalas.
Sterkelu fabrikazijas sabeedriba
J. Willms un beedr.,
Halbstadtê, Taurijas gubernâ, Kreewijâ.

Eedroschinamees zeen. publiku darit usmanigu uf muhsu **rihsu-sterkeli,** kas pagatawota is wislabakajeem Persijas rihseem. Muhsu **rihsu-sterkele** labuma sinâ naw sliktaka par wislabakeem ahrsemju fabrikateem, turpretim lehtaka, un tadèl mums eespehjams, ar katru eekschsemes kà ari ahrsemes fabrikatu sazenstees. Muhsu **rihsu-sterkele** ir tihra no saehdoschàm weelam un ziteem peemaisijumeem. Muhsu **rihsu-sterkele** ir uf wisàm isstahdem Kreewijâ ar augstakàm medalam tikuse apbalwota.

Muhsu **rihsu-sterkelu noliktawa leelumà** preeksch **Widsemes** un **Kursemes** atrodas pee
Th. Angelbeck un beedr., Rigâ,
kolonial-pretschu pahrdotawa,
Schahlu eelâ Nr. 4 (senak Nr. 2) un Melngalwju eelâ Nr. 3.
Sterkelu fabrikazijas sabeedriba
J. Willms un beedr.

Iswilkums
is
Rigas hipoteku beedribas direkzijas gada pahrskata
par
1892. g. darbibu.
Bilanze 31. dezembrî 1892. gadâ.

Debitori.

	rbl.	kap.
Imobilijas	13,595,500	—
Beedribas nams	55,983	30
Usteiktas kihlu sihmes	267,100	—
III. sawstarp. kredit-beedribâ	68,289	80
Auglu konto	49,892	46
Pailguma auglu konto	16,768	47
Pahrwaldes isdewumu konto	2,024	16
Mortifikazijas isdewumu konto	35	15
Eepirkti ihpaschumi	484,347	44
Rigas diskonto-bankâ	4,002	5
Rigas komerz-bankâ	15,138	10
Daschadi konti	10,640	78
Kihlu sihmju islaidumu konto	34,937	50
Kuponu nodokku konto	1,301	77
Ingrosazijas isdewumu konto	205	63
Kases konto	10,890	12
Wehrtspapiru konto	1,818,240	49
Kihlu sihmju pagataw. konto	2,443	20
Atkahrtojoschu maksajumu konto	298,472	6
Eetaises isdewumu konto	5,236	68
	16,741,449	16

Kreditori.

	rbl.	kap.
Islaistas kihlu sihmes	11,316,300	—
Reserwes kapitala konto	686,360	90
Deldeschanas kapitala konto	3,836,016	28
Kihlu sihmju auglu konto	408,098	22
Islosetas kihlu sihmes	144,900	—
Eepirktu ihpaschumu kihlu sihmju parads	346,800	—
Islaisto kihlu sihmju reserwes kapitals	2,973	76
	16,741,449	16

Preekschneeks: **T. Thonagel.**
Direktori: **Wm. Vasen, N. Merkuljew, R. Baum.**
H. Poenigkau, sindiks un sekretars.

Rewisijas komisijas sinojums.

Rewidejot beedribas isgahjuscha gada darbibu israhdijàs, ka wisas grahmatas kahrtigi westas, wisi peerahdijumi ar kases grahmatu, dokumenti, wehrtspapiri, kà ari kases sastàws bija ar grahmatam saskanâ un weikala wadischana israhdijàs pehz statutem.

Rewisijas komisijas wahrdâ: **G. Ruhncke,** preekschneeks.

Rigâ, 10. majâ 1893. g.

Nr. 58.

Pirmà Kreewijas ugunsapdroschinaschanas beedriba,
dibinata **1827** Peterburgâ.
Pilnigi eemaksats pamat kapitals **4,000,000 rbl.**
Reserwes kapitali . . . . . **3,000,000 rbl.**
General-agents: **R. John Hafferbergs,**
Rigâ, Kungu eelâ Nr. 22.

Zehsu isstahde ar waislas lopu tirgu
isrihkota no
Deenwidus-Widsemes wispahrder. un semkopju sabeedribas,
tiks notureta **junija 26., 27. un 28. d. 1893.** g.

Programa:
I. **Lopu isstahde** (sirgi, leellopi, aitas, zuhkas, suni un putni).
II. **Semkopibas un meschkopibas maschinas un leetas.**
III. " " " **produkti** (moderneezibas isstrahdajumi, sehklas u. t. t.).
IV. **Mahjruhpneezibas isstrahdajumi.**
V. **Drawneeziba** (Bischkopiba).

Peeteikschanos peenems lihds **junija 1. d.** Programas un peeteikschanàs formularus issuhta un atbild uf peeprasijumeem, eesutot 2 kap. pastmarku isstahdes komitejai. Pasta adrese: **„Isstahdes komitejai Zehsis."**

Печатать разрѣшается. Рига, 28 мая 1893 г. — Рижскій Полицмейстеръ Подполковникъ Рейхартъ. — Drukats un dabujams pee bilschu- un grahmatu-drukataju un burtu-lehjeja Ernsts Plates, Rigâ, pee Petera basnizas.